

bekendmakingen had Six laten opstellen en drukken (de laatste versie was, schreef hij in '46, 'tot in alle details' met mr. J. Donner, lid van het Vaderlands Comité, besproken en door deze goedgekeurd¹) en die organisatie was hij van de zomer van '42 af van zijn Algemeen Hoofdkwartier uit (dit was van eind maart '43 af gevestigd in de kosterij van de Koepelkerk aan het Leidsebosje te Amsterdam) weer gaan opbouwen; in dat kader waren in de gewesten, in de districten of plaatselijk enkele honderden commandanten onverdroten bezig geweest om, conform de uit Amsterdam ontvangen aanwijzingen, in samenwerking met 'goede' Nederlandse autoriteiten die òf nog in functie òf afgezet waren, nadere regelingen voor te bereiden. Wel te verstaan: ook directe steun aan de Geallieerden achtte Six wenselijk; wij herinneren aan het belangrijke spionagewerk van Sectie V van het Algemeen Hoofdkwartier en voegen toe dat Six op 1 mei '44 de commandanten van de 19 gewesten waarin het land door zijn voorgangers was ingedeeld, opdracht had gegeven, 'stoottroepen' te vormen welke, als men er voldoende middelen voor kreeg, sabotage dienden te bedrijven en guerrilla-acties dienden uit te voeren. Van de vorming van die 'stoottroepen' was in de zomer van '44 nog niet veel terechtgekomen behalve in delen van Noord-Brabant. Six liet in die tijd zijn gewestelijke commandanten vragen over hoeveel manschappen zij beschikten; de cijfers optellend die zij op hun beurt van hun districts- (en dezen weer van de plaatselijke) commandanten hadden gekregen, kwam hij tot een totaal van honderdduizend man – voorshands waren dat, daargelaten of de ondercommandanten niet in sommige gevallen te hoge cijfers hadden opgegeven, papieren vrijwilligers. Sabotagemiddelen ontbraken en hier en daar waren wel wat wapens bijeengebracht maar dat waren er maar weinig; de OD-groep op Tholen bijvoorbeeld die eind augustus van de gewestelijke OD-commandant opdracht gekregen had, 'een wapenarsenaal aan te leggen', kreeg de beschikking over acht handvuurwapens, met inbegrip van 'een ganzenroer uit het jaar 1650'²; voor de twee bruikbare revolvers waren welgeteld 14 patronen beschikbaar.³ In Nijmegen bezat de OD zeven geweren met 'onvoldoende of zeer slechte munitie die soms nog niet eens paste.'⁴ Naar verhouding stond het er elders in het land niet beter voor, zij het dat men soms wel meer wapens bezat.⁵ Dat alles wil niet zeggen dat gewes-

¹ P. J. Six: 'Verslag over de OD' (1946), p. 33-34 (Doc II-582, a-1). ² G. Heyboer: *Slechts een plicht. Geschiedenis van de OD op het eiland Tholen* (1948), p. 12. ³ A.v., p. 20. ⁴ P. Nuis: *Nijmegen in de branding* (1945), p. 14. ⁵ Zo hadden OD'ers in Venlo